

Samenvatting en Advies Natstructuurplan Noordzeekanaalboezem West

Opstellers: Piet-Johan Radsma (AGV/Waternet), Ellen van Mulligen (RWS), Henk Grotendorst (SDAN), d.d. 17 september 2007

1. Inleiding

In juli 2006 is het Waterplan Amsterdam-Noord door alle betrokken waterbeheerders in Stadsdeel Amsterdam-Noord vastgesteld¹. Eén van de acties uit het Waterplan Amsterdam-Noord is het gezamenlijk opstellen van Natstructuurplannen voor de acht waterstaatkundige gebieden. Voor het gebied Noordzeekanaalboezem-west hebben Waternet/AGV, Rijkswaterstaat en het stadsdeel gezamenlijk Wareco opdracht gegeven een Natstructuurplan op te stellen.

Het gaat om het gebied dat wordt begrensd door het IJ (zuid), het Noordhollandsch kanaal (oost), de Waterlandse Zeedijk (noord) en de westelijke gemeentegrens, waarbij de projectgebieden Overhoeks en Buiksloterham zijn uitgezonderd.

Op basis van het Natstructuurplan hebben de betrokken partijen onderstaand advies opgesteld ten behoeve van de besluitvorming over het pakket maatregelen ter verbetering van het watersysteem in het gebied. Onderdeel van de besluitvorming is een voorstel voor een verdeling van de kosten. Doel van het Natstructuurplan is tweeledig: het geeft de gewenste toestand van het watersysteem en van de waterkwaliteit aan en brengt in kaart met welke maatregelen deze kan worden bereikt. Bij toekomstige ruimtelijke projecten kan het natstructuurplan bovendien behulpzaam zijn bij zinvolle invulling van maatregelen die samenhangen met de watertoets.

2. Resultaten gebiedsanalyse

In het Natstructuurplan Noordzeekanaalboezem-west is een analyse gemaakt van de huidige situatie van het watersysteem en van de veranderingen in het watersysteem als gevolg van de ruimtelijke ontwikkelingen in het gebied. Het gebied bestaat uit twee peilvakken: de Noorder IJ-polder (NAP – 3,4) en de Noordzeekanaalboezem (NAP – 0,4). De waterhuishouding in het gebied blijkt in het algemeen op orde. Wel worden de volgende bedreigingen en verbeterpunten benoemd:

- Er is op verschillende locaties grondwateroverlast. Hiervoor zijn verschillende oorzaken denkbaar, zoals slechte afvoer van neerslag, bouwkundige gebreken en/of geringe infiltratiecapaciteit van de bodem. In het nsp zijn enkele maatregelen opgenomen die kunnen bijdragen tot een oplossing. De oorzaken en oplossingen van de grondwaterproblemen bij Disteldorp worden verder onderzocht in een apart traject met bewoners, de betrokken woningcorporatie, Stadsdeel Amsterdam-Noord en de gemeente Amsterdam;
- Bij de NDSM-werf oost wordt gedacht aan een bouwwerk in het water in relatie tot de geplande jachthaven (minder waterberging);
- Toename verhard oppervlak door verbreding Klaprozenweg, winkelcentrum Mosveld, aanleg Bongerdverbinding, Cornelis Douwesterrein, NDSM-werf (minder waterberging);
- Botulisme zomermaanden in Tuindorp Oostzaan (waterkwaliteit);
- Kwaliteit afstromend regenwater van wegen onvoldoende om rechtstreeks te lozen op oppervlaktewater;
- Diffuse bronnen: overstorten, afstromend water van wegen en daken, zwerfvuil, onkruidbestrijdingsgif, bodemverontreiniging, woonboten;
- Afzetmogelijkheden baggerslib zijn niet optimaal;
- Kosten voor alle natuurvriendelijk onderhoud niet in beeld;
- Moeizame verbindingen ecologie en recreatie;
- Beperkte belevingswaarde Keerkringpark;
- Versnipperde waterstructuur;
- Opvoer- en doorspoelgemalen: onderhoud en beheer duurzaamheid;
- Vasthouden gebiedseigen water onvoldoende mogelijk door gebrek aan oppervlaktewater en grondwaterberging;
- Oppervlaktewaterkwaliteit: veel voedingsstoffen, soms weinig zuurstof, zware metalen, chloride.

¹ Waterplan Amsterdam-Noord 2005 – 2010, juli 2006. Het Waterplan is een gezamenlijk product van Stadsdeel Amsterdam-Noord, Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht en Rijkswaterstaat directie Noord-Holland.

3. Maatregelenselectie en scenario's²

Op basis van literatuurstudie en interviews met projectleiders, beheerders en overige betrokkenen is een lijst van maatregelen opgesteld waarmee bovengenoemde knelpunten kunnen worden opgelost. Vervolgens is een shortlist gemaakt van maatregelen die positief zijn beoordeeld naar o.a. effect, uitvoerbaarheid & inpasbaarheid, kosten, combineerbaarheid met andere maatregelen, enzovoorts.

De maatregelen uit de shortlist zijn verdeeld in **basismaatregelen** en **ambitiemaatregelen**.

Het effect van de basismaatregelen is beperkt tot dat wat noodzakelijk is binnen de beleidskaders.

Het effect van de ambitiemaatregelen sluit aan bij de ambitiedoelstellingen uit het WAN.

Extra maatregelen die op korte termijn niet inpasbaar zijn, maar wel bijdragen aan het verbeteren van de waterstructuur, het waterbergend vermogen, het beheer van het grondwater en de beleving van het water, zijn opgenomen in het **ambitieplusscenario**. Van de totale kosten van gezamenlijke uitvoering van het basisscenario is een substantieel deel gedekt in al geplande projecten en activiteiten.

4. Advies

Geadviseerd wordt om de maatregelen uit de oplossingsrichtingen 'Basis' in ieder geval uit te voeren.

Deze maatregelen zijn noodzakelijk om de bestaande knelpunten op te heffen en te voldoen aan de huidige wet- en regelgeving. Geadviseerd wordt om naast deze maatregelen te kiezen voor de twee volgende maatregelen uit het ambitiescenario: watertonactie & waterdoorlatend maken kademuuren.

Voor wat betreft de overige maatregelen uit het ambitiescenario wordt geadviseerd uitvoering afhankelijk te maken van externe financieringsmogelijkheden en deze mogelijkheden in kaart te brengen. Geadviseerd wordt deze maatregelen - en zeker ook de maatregelen uit het ambitieplusscenario te beschouwen - als indicatief voor de langere termijn (na 2011).

5 Financiering

In het voorstel tot uitvoering van maatregelen uit het basis- en ambitiescenario is een verdeling gemaakt van de (indicatieve) kosten over de betrokken partijen. Voor de maatregelen in het basisscenario waarbij het stadsdeel verantwoordelijk is voor uitvoering is er ca. € 2 mln. in grondexploitaties De Bongerd en -NDSM-werf.

Het Convenant Waterplan SDAN gaat uit van uitvoering van maatregelen uit een vastgesteld nsp, "(...) onder voorwaarde van het jaarlijks beschikbaar komen van de benodigde middelen uit de reguliere begroting van partijen, dan wel uit een goedgekeurde grondexploitatie van een ontwikkelingsgebied." Dit betekent dat partijen een eigen afweging kunnen maken over de uitvoeringstermijn en reservering van extra middelen voor maatregelen waarvoor vooralsnog geen dekking bestaat. Zonder iets af te doen aan deze voorwaarde: de intentie van het Convenant is gericht op samenwerking aan uitvoering van het Actieprogramma Waterplan Amsterdam-Noord 2005-2010.

² Maatregelen zijn per scenario aangegeven op bijgevoegde kaartbijlagen en in het nsp uitgewerkt in de tabellen 7 (basis), 10 (ambitie) en 13 (ambitieplus)

6. Conclusie

Voorgesteld wordt:

- Het Natstructuurplan Noordzeekanaalboezem West vast te stellen en te beschouwen als onderlegger voor de watertoetsen van de afzonderlijke ruimtelijke ontwikkelingen in de Noorder IJ-polder en het Boezemland.
- in te stemmen met het gemeenschappelijk advies, naar aanleiding van het nsp, om het basisscenario (onder voorbehoud van beschikbaarheid van de benodigde middelen) uit te voeren;
- De externe financieringsmogelijkheden voor uitvoering van overige maatregelen in het ambitiescenario te verkennen en deze maatregelen, alsook de maatregelen uit het ambitieplusscenario, te beschouwen als indicatief voor de langere termijn (na 2011)
- In 2008 conform Actieprogramma Waterplan (punt VIII, **gezamenlijke** acties) werkafspraken te maken met betrekking tot beheer water & groen

7. Bijlagen

1. Basisscenario: planning, trekkers, kosten & kostenverdeling
2. Ambitiescenario: planning, trekkers, kosten en kostenverdeling
3. Maatregelenkaarten 3 scenario's

BIJLAGE 1

Natstructuurplan Noordzeekanaalboezem West (uitvoering Basisscenario)

- Toename oppervlaktewater Boezemland: 2,04 ha. (= 8,4% comp. toename verhard oppervlak)
Toename oppervlaktewater NIJ-polder: 0,25 ha. (=179% comp. toename verhard oppervlak)
- Streven in Waterplan is: 10% compensatie toename verhard oppervlak. Dat wordt voor het Boezemland niet gehaald. Dit is in dit geval acceptabel gezien het al hoge percentage water (16%) van het totale oppervlak. In de NIJ-polder wordt het streven ruimschoots gehaald.
- Verbinding NIJ-plas-NZ-kanaal geldt als overeengekomen compensatie toename verharding coalitieprojecten Overhoeks/Buiksloterham (deze gebieden vallen buiten bestek van dit nsp)
- Kosten PM-posten 10 en 13 nader uit te werken. Sanering lozing woonschepen is al langere tijd een wettelijke verplichting, dus zo mogelijk ook eerder inplannen.

Basisscenario: kosten (€ x 1000), kostendeling & planning maatregelen							
Maatregel³	m2 extra water	planning	SDAN (gedekt)	SDAN (ongedekt)	Amsterdam	AGV	RWS
1. woonschepen-haven graven	8000	2012		pm			
2. nat. vr. oevers Tuindorp Oz.	2500	2012		pm		pm	
3. aanleg Bongersingel	4000	2007/2009	570 (grex)				
4. waterstruct. Sportp.Melkweg	0	2010					pm
5. bemaling Tuindorp Oz.	0	2008				11	
6. grondwater Melkweg/Disteld.	0	2010			490		
7. waterbodem & vijver Nrderpark	0	2010				7	
8. watergang NDSM-werf Zuid	6000	2007 (gereed)	1500 (grex)				
9. verbinding NIJ-plas NZeekanaal	0	2009			pm		
10. aanleg water Floraparkbad	2400	2012		pm			
11. duurzaamheid & onkruidbestrijd	beleid		x				
12. werkafspr. Water & groen	beleid	2008	2,5			2,5	
13. san. lozingen woonschepen	0	2011			pm		
Gedekt SDAN			2072,5				
TOTAAL	2,3 ha.						

³ Zie toelichting natstructuurplan p. 17/18 (Tabel 7)

BIJLAGE 2

Natstructuurplan Noordzeekanaalboezem West (uitvoering Ambitiescenario)

- Toename oppervlaktewater Boezemland: 4 ha. (= 16% comp. toename verhard oppervlak)
Toename oppervlaktewater NIJ-polder: 0,46 ha. (=329% comp. toename verhard oppervlak)
- Streven in Waterplan is: 10% compensatie toename verhard oppervlak. Dat wordt voor het Boezemland niet gehaald met maatregelen in het basisscenario. Aangevuld met maatregelen uit dit ambitiescenario kan de 10% compensatie wel worden bereikt (maximaal 16% bij uitvoering van alle voor watercompensatie relevante maatregelen)
- Financiering: uitgangspunt is uitvoering op langere termijn en afhankelijk is van nog te vinden dekkingsbronnen. Alle hieronder genoemde bedragen zijn indicatief.

Ambitiescenario: kosten (€ x 1000), kostendeling & planning maatregelen							
Maatregel⁴	m2 extra water	planning	SDAN (gedekt)	SDAN (ongedekt)	WN (A'dam)	WN / AGV	RWS
1. Ecolog.verbind. Noorderpark		2012		pm			
2. Aaneensluiten vijvers Noorderpark	2000	2012		470			
3. Bredere watergang langs Buiksloterdijk	8000	2013		430,408		600	
4. Aanleg water Keerkringpark	2500	Na 2020		260			
5. Stortstenen oevers in IJ	0	2015					1.220
6. waterzuivering wegen&kwelsloot C. Douwesweg	1000 2100	Na 2020			290		
7. Regentonactie	0	2008/11		pm			
8. Verbinding Watergangen Noorderpark & Buiksloterdijk	1000	2014				100	
9. Kades water-doorlatend maken	0	2010			9		
10. Afkoppelen verhard oppervlak NIJ-polder	0				pm		
11. Aanleg nat.vr. oever Zijkanaal I & Nrd. Holl-kanaal	5500	Na 2011		210			290
12.Ecol.verbinding Meteorenweg / Westertocht		2012		pm			
TOTAAL	22,1ha.		1.175		299	400	1.365

⁴ Zie toelichting natstructuurplan p. 20/21 (Tabel 10)